

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-07-000 936
Бања Лука, 30.01.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Петра Бајића, као предсједника вијећа, Драгослава Лукића, и Сенада Тице, као чланова вијећа, у правној ствари тужиле Е. П. рођене Р., кћери А. из Б. Л. Ул... (В.), коју заступа пуномоћник М. К., адвокат из Б. Л. Ул..., против туженог М. Г. из Б. Л., Ул... (В.), кога заступа пуномоћник Б. Г. Адвокат из Б. Л., Ул..., ради утврђења и по противтужби туженог против тужиле, ради стицања без основа, одлучујући о ревизији тужиле против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-001 052 од 11.6.2007. године, у сједници вијећа одржаној 30.01.2009. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија тужиле се уважава другостепена пресуда Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-001 052 од 11.6.2007. године се укида и предмет враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број П-63/04 од 22.3.2005. године одбијен је захтјев тужиле-противтужене Е. П. рођене Р. кћери А. (у даљем тексту: тужиле) за утврђење ништавости даровног уговора од 17.11.2000. године, овјереног код тог суда под бројем ОВ-8619/00 дана 15.11.2000. године, а закљученог између тужиле као дародавца и В. Г. рођене П., кћери Ф. – правног претходника туженог-противтужиоца М. Г. (у даљем тексту: тужени) као даропримца, којим је тужиле као дародавац поклонила 2/3 дијела у својим некретнинама уписаним у к.књ. ул. број 669/01 К.О. В. П, даропримцу – правном претходнику туженог као неоснован. Одбијен је захтјев противтужбе туженог којим је тражио износ од 70.000,00 КМ „на име уложених средстава у адаптацију и доградњу горе назначених некретнина“, као неоснован. Одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-05-001 052 од 11.6.2007. године жалба тужиле је одбијена и првостепена пресуда потврђена у дијелу одлуке о њеном тужбеном захтјеву.

Тужила је изјавила ревизију против другостепене пресуде због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права с приједлогом да се та пресуда укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

Одговор на ревизију није поднесен.

Тужбеним захтјевом тужиле тражи се утврђење ништавости даровног уговора, ближе назначеног у изреци првостепене пресуде, а захтјевом противтужбе туженог-накнада у износу од 70.000,00 КМ за извршена улагања и друге издатке у вези са дарованим непокретностима.

Тужила је, према утврђеном чињеничном стању, даровала својој кћерки В. Г. рођ. П., кћери Ф. 2/3 дијела у непокретностима уписаним у к.књ. ул. број 669/01 К.О. В. II даровним уговором закљученим у Б. Л. 7. новембра 2000. године. Према писменој исправи о уговору, потписи уговарача овјерени су у Основном суду у Бањој Луци под бројем ОВ-8619/00 дана 15. новембра 2000. године. Уговор о поклону није садржавао одредбу о ступању даропримца у посјед дарованих некретнина после смрти дародавца, што је иначе тужила тврдила током поступка. Напротив, из захтјева противтужбе произишло би да су даропримац и тужени били у посједу дарованих некретнина, јер је тужени током поступка истицао да је вршио улагања у даровану зграду и сносио друге трошкове. Даропримац В. Г. рођена П., кћерка Ф. (Ф.1) умрла је 27. октобра 2003. године. За њеног јединог законског насљедника проглашен је тужени као њен муж, рјешењем о насљеђивању Основног суда у Бањој Луци број О-2257/06 од 6.11.2003. године, које је постало правноснажно истог дана (6.11.2003. године) у некретнинама уписаним у к.књ. ул. број 669/2 К.О. В. II са 2/3 дијела и та заоставштина му је уручена. Тужбени захтјев да је даровни уговор ништав, тужила је засновала на тврдњи да га уопште није потписала, нити да је њен потпис овјерен пред судом.

На основу проведених доказа (увида и читања писмене исправе о даровном уговору и поменутог рјешења о насљеђивању, те пуномоћи којом је тужила овластила своју кћерку да у њено име и за њу отуђује некретнине уписане у П.Л. број 351. К.О. Ч. Д., непосредног увида у електронски запис у служби овјере, те саслушања парничних странака и свједока Ж. Д., М. Б., Ј. Г., Б. К., Ј. С., Б. С., М. Ш., Е. В. и А. З.) првостепени суд је извео закључак да је тужила својеручно потписала даровни уговор који је оспоравала у овој парници и да је њен потпис овјерен пред судом, па је тужбени захтјев одбио као неоснован.

Чињенична утврђења и правна схватања првостепенног суда прихватио је и другостепени суд.

Ревизија је, по оцјени овог суда, основана.

Правна становништа нижестепених судова су за сада преурањена.

На припремном рочишту од 13. септембра 2004. године тужилачка странка предложила је поред осталог да „суд службеним путем прибави књигу овјера за 2000. годину“. Првостепени суд је на истом рочишту донио рјешење којим је одлучио да ће се „на рочишту за главну расправу“ провести „докази које су странке предложили на припремном рочишту“ дакле, и прибављање и увид у теренску књигу овјера за 2000. годину. Из записника о главној расправи од 16. марта 2005. године и 27. марта 2005. године не произилази да је првостепени суд извео тај доказ, него само „увид у књигу овјера – електронски запис“ (записник од 16.3.2005. године друга страна). Тиме је, по оцјени овог суда почињена повреда поступка из члана 209. у вези са члановима 81, став 1. и 99. став 1. тачка 5. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 58/03, 85/03, 74/05. и 63/07, у даљем тексту: ЗПП), на коју се указује у ревизији. Теренску књигу, као службени документ, тужила није могла сама доставити суду, него је суд, сходно свом рјешењу о извођењу доказа, био дужан да прибави. Књига овјера или теренска књига овјера, ако је овјеравање извршено ван зграде суда, садржи поред осталог број и датум овјере уговора, податке о уговорним странама и њихове депоноване потписе, назнаку врсте уговора и његов кратак садржај. Пошто тужила оспорава да је уопште закључила даровни уговор са својом кћерком, за пресуђење у овом спору биле би релевантне чињенице да ли број и датум овјере, означени на самом уговору, одговарају броју и датуму из књиге овјера, да ли се ради о истим уговорним странама и истом уговору, те да ли су у књизи овјера депоновани потписи даропримца, а нарочито дародавца.

Тужила је на ове процесне недостатке указала и у својој жалби против првостепене пресуде. Другостепени суд их је оцијенио као неосноване, позивајући се на расправно начело према којем је терет доказивања на странкама, па је „и искључиво овлашћење странака да прикупљају чињеничну грађу за доношење одлуке суда о њиховим захтјевима и да одлучују о потреби доказивања изнијетих чињеница“. Није међутим у складу са расправним начелом (члан 7. став 1. ЗПП) околност да је тужила предложила извођење одређеног доказа, релевантног за пресуђење, који је првостепени суд прихватио да изведе, али га ипак није извео, а да за то није дао одговарајуће разлоге. Заузимајући схватање на које је напријед указано, и другостепени суд је починио исте процесне повреде као и првостепени суд, на које је тужила поново указала овог пута у својој ревизији.

Правилна примјена одредаба члана 1. став 1. у вези са члановима 81. став 1. и 99. став 1. тачка 5. ЗПП у овој правној ствари, од утицаја је, по оцјени овог суда, на примјену права у другим случајевима. Из тих разлога суд је на основу овлашћења из става 3. у вези са ставом 2. члана 237. ЗПП дозволио ревизију у овој правној ствари и поред тога што је вриједност предмета спора назначена у износу од 2.000,00 КМ.

Из реченог произилази да је због повреде одредаба парничног поступка у овој правној ствари чињенично стање остало непотпуно утврђено. Сходно томе, ревизија тужиље је уважена, другостепена пресуда укинута и одлучено да се предмет врати другостепеном суду на поновно суђење (члан 250. став 2. ЗПП).

Другостепени суд је дужан да у даљем поступку отклони недостатке на које је указано у овој одлуци (члан 253. у вези са чланом 228. ЗПП).

Предсједник вијећа
Петар Бајић

За тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарне
Амила Подрашчић